

Studia Generalia 2010

HYVÄÄ ELÄMÄÄ ETSIMÄSSÄ

Helsingin yliopisto 4.3.2010, Porthania PI (Yliopistonkatu 3), klo 17.00–19.00

MERKITYSTÄ JA MIELENRAUHAA

Professori Juha Sihvola

Antiikin hyvä elämä

Antiikin filosofien keskustelut hyvästä elämästä kiinnostavat nykyajan ihmisiä yhä enemmän. Tämä voi johtua siitä, että nykyäänkin monesta tuntuu siltä, että hyvään ja onnelliseen elämään ei riitä rikkaus, valta, ei nautintokaan. Tarvitaan jotakin muuta, johon antiikin filosofit kiinnittivät huomiota: ihmisen kykyjen, halujen ja tunteiden sekä yhteisöllisten suhteiden tasapainoista kehittämistä. Onnellinen elämä on hyveellistä elämää.

Hyveellisen elämän puolesta antiikin filosofien teoksista löytyy jännittäviä, usein myös keskenään ristiriitaisia perusteluja. Stoalaiset asettivat ihanteeksi askeettisen elämän, jossa tunteilla ei ole mitään sijaa ja ihmisen vapautuu kaiken ulkoisen vaikutuksesta elämäänsä. Aristoteles taas katsoi, että elämä on hyvää silloin, kun ihminen on saavuttanut järjen ja tunteiden hyveet oman ponnistelun, hyvän kasvatuksen ja suotuisten olosuhteiden ansiosta. Onnellisuus on Aristoteleen mukaan aina riippuvaista myös ulkoisista tekijöistä. Antiikin filosofiaa lukemalla voidaan siis saada vahvaa taustatukea erilaisille hyvää elämää koskeville pohdintoille.

Kiinnostava kysymys on myös, kykeneekö ihminen koskaan saavuttamaan hyvän ja onnellisen elämän. Tähän antiikin filosofit, kuten Aristoteles, ja varhaiskristilliset ajattelijat kuten kirkkoisä Augustinus vastasivat eri lailla. Aristoteleen mukaan ihmisestä voi tulla hyveellinen ja onnellinen, jos kasvatusta on onnistunut ja jos käytössä on kohtuullisesti aineellista hyvää. Augustinus taas korosti, että ihminen on aina perisyntien vallassa eikä kykene omin voimin sen enempää hyveeseen kuin onnellisuuteen. Vain Jumalan armosta voi ihminen toimia oikein. Jotta syntiset eivät eläisi kuin porsaas pellossa, tarvitaan paitsi armoa myös kovaa kuria ylläpitävää maallista hallitusvaltaa.

Varhaiskristillistä ihmiskuvaa on usein pidetty pessimistisenä ja kreikkalaisen filosofian ihmiskuvaa optimistisenä. Ehkä siksi niin moni on Kreikasta kiinnostunut. Lähempi tarkastelu osoittaa, ettei ero kirkkoisien ja Kreikan filosofien välillä niin suuri ole. Aristoteles ja stoalaisetkin myönsivät, että hyveelliset ovat todella harvinaisia. Stoalaisten mukaan lähes kaikki ihmiset ovat halujensa ja tunteidensa armoilla eläviä hulluja. Toisaalta kirkkoisätkin myönsivät, että ihminen on pohjimmiltaan hyvä, loihan Jumala hänet kuvakseen. Varhaiskristillinen ihannehminen, jollaisen Jumalan armo voi tuottaa, ei paljonkaan poikkea stoalaisesta viisaasta, joka on täysin irrottautunut ulkomaailman vaikutuksesta. Tästäkin hyvää elämää koskevien käsitysten vertailusta on paljon iloa nykyihmiselle.

Suora lähetys ja videotallenteet internetissä, osoitteessa video.helsinki.fi/studia/.

Luentojen lyhennelmät ja luentosarjan ohjelma löytyy osoitteesta www.helsinki.fi/vst.

Luentosarjan luennot julkaistaan kirjana Vapaan sivistystyön toimikunnan julkaisusarjassa.

Tilaukset: (09) 191 58063 (toimisto), vst@helsinki.fi tai [www-sivuilla www.helsinki.fi/vst](http://www-sivuilla.www.helsinki.fi/vst).

Studia Generalia 2010

HYVÄÄ ELÄMÄÄ ETSIMÄSSÄ

Helsingin yliopisto 4.3.2010, Porthania PI (Yliopistonkatu 3), klo 17.00–19.00

Suora lähetys ja videotallenteet internetissä, osoitteessa video.helsinki.fi/studia/.
Luentojen lyhennelmät ja luentosarjan ohjelma löytyy osoitteesta www.helsinki.fi/vst.
Luentosarjan luennot julkaistaan kirjana Vapaan sivistystyön toimikunnan julkaisusarjassa.
Tilaukset: (09) 191 58063 (toimisto), vst@helsinki.fi tai [www-sivuilta www.helsinki.fi/vst](http://www-sivuilta.www.helsinki.fi/vst).

Järjestäjä: Helsingin yliopiston vapaan sivistystyön toimikunta
Postiosoite: PL 27, 00014 HELSINGIN YLIOPISTO